

sidhor vtan alt arght oc gifwer iak hærædzhyfdinganom j them hundarom godzin^m j liggia fulla maght oc wald *mædh* thæsso brefwe them fornæmpda herra Birger ælla hans arfwm wisso vmbudhi thæssin forscripna godzin at fastfara *mædh* fastom oc allom skiælom a rættom thingxdagh oc thingxstadh hwilkin han ther fasta a bedhis til æwerdhelika æghoⁿ her lika wiss iak syælfwer nær stadder ware alla thæsso forscripna articulos oc hwarin thera særdelis vm sik lofwar iak fornæmpde Bo Jonsson^o *mædh* minom arfwom them fornæmpda herra Birger Vlfson oc hans arfwm fasta stadhugha oc [v]b[ru]tlika^p at halda widher sannind vtan arght til hwilkins breffs mere wisso oc stadhfæstelse hafwer iak mit incighle hær fore hænght. Oc til witnisbyrd hafwer iak betz erlika manna incighle fore thætta breff at hængia: herra Æringisla Sonasons lærls, herra Karls Vlfsons aff Thøptom riddara · oc Vlff Jonssons swens hwilke nær stadde oc ower waro thæsso jordha skipte oc godza. Datum Arosie anno Domini Mccclxx nono, die beati Iacobi apostoli jn testimonium premissorum.

På baksidan: 16 : h

Commutacio prediorum Boecii Ioansson et domini Birgeri Wlfsson

E xi

(*halvt kors*)

Sigill: nr 1 runt av ofärgat vax, skadat, endast vapenbilden kvar, 2,2 x 1,9 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 408); nr 2 runt av ofärgat vax, något skadat, diameter 3,0 cm, sigillpåse av ljusrosa linne (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 560): S' Eringi[.]on[.]co[.]; nr 3–4 endast påsar av ljusrosa linne på sigillremsorna.

^a Bokstaven a otydlig i veck. ^b Bokstaven w svårläst p.g.a. kladdigt bläck. ^c Bokstaven o saknas i veck. ^d Bokstaven a saknas i veck. ^e Bläckplump över bokstäverna gh möjligen efter rättelse. ^f Otydligt p.g.a. slitage. ^g Slutet på ordet svårläst p.g.a. slitage. Utrymmet möjliggör ytterligare ett tecken; OAU har registrerat orten som Wekolss. ^h Över raden. ⁱ Otydligt p.g.a. veck. ^j æwerdhe like utan avstavningsstecken vid radskifte. ^k Bokstaven h efter rättelse. ^l Över raden. ^m Bokstaven z otydlig i veck. ⁿ Bokstaven æ otydlig p.g.a. en smutsfläck. ^o Slutet av ordet delvis täckt av en bläckfläck. ^p Ordet delvis täckt av en bläckfläck.

10006

1379 juli 25

Västerås

Riddaren Birger Ulfsson utfärdar öppet brev om ett jord- och egendomsskifte med Bo Jonsson, drots i Sverige. Utfärdaren överlåter till Bo Jonsson och dennes arvingar 18 öresland och 1 örtugland jord i Amnö, 8 örtugland jord på själva gården i Ekholmen (båda) i Veckholms socken i Trögd, vidare 8 örtugland jord i Stockby, 14 öresland och 2 örtugland jord i Hersby, 6 ½ örtugland jord i Sticklinge samt torpen Gåshaga, Killinge, Långängen, Bodal, Islinge, Gångsätra och Villersvik på Lidingö (i Danderyds och Solna socknar, nu i Lidingö socken) vid Stockholm, (allt) i Uppsala biskopsdöme. I utbyte mot dessa egendomar överlåter Bo Jonsson till Birger Ulfsson och hans arvingar 12 öresland jord i Måltveta med torp och landbor, ½ markland jord i Vacksta, 6 öresland jord i Solberga, 2 ½ örtugland och 5 penningland jord i Valsta, och 2 örtugland jord i Bränninge (alla) i Tvetas socken i Öknebo härad, 8 ½ örtugland jord i Hansta (nu Hanstavik), 7 öresland jord i Skärvsta i (Öster-)Tälje socken i samma härad, och 11 örtugland jord i Ramsta och 1 öresland jord i Ene i Järna (nu Överjärna) socken i samma härad (allt) i Strängnäs biskopsdöme. Birger Ulfsson avhänder sig och sina arvingar egendomarna i Amnö och Ekholmen samt på Lidingö och den jord som ligger under dem och överlåter dem med alla tillagor och med full dispositionsrätt till Bo Jonsson och hans arvingar som evig ägodel och

avstår från alla anspråk efter denna dag. Om någon av egendomarna, vilket Gud förbjude, efter dom enligt landslagen hindras för Bo Jonsson eller hans arvingar, på vilket sätt detta än kan ske, förbinder sig utfärdaren att inom ett fjärdedels år efter att så skett ersätta honom med annat likvärdigt gods i lika gott läge efter utlåtande av två män på Bos och hans arvingars vägnar och två män på utfärdarens och dennes arvingars vägnar. Birger Ulfsson ger härads hövdingen i det härad där egendomarna är belägna fullmakt att ge fasta på dem till Bo eller hans ombud på rätt tingsdag och tingsplats. Birger Ulfsson och hans arvingar lovar Bo Jonsson och hans arvingar att hålla alla delar av överenskommelsen.

Utfärdaren ber jarlen Erengisle Sunesson, riddaren Karl Ulfsson av Tofta och väpnaren Ulf Jonsson, vilka var närvarande och bevitnade skiftet, att besegla brevet tillsammans med honom själv.

Avskrift på papper (från 1500-talet) i Wijksamlingen, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11500.

Jämför Bo Jonssons motbrev, DS nr 10005 ovan, med vidare kommentarer.

Alla the men thetha breff se ælla höra helsar iak Birghe Wlfzon riddare ewerdelika medh warom Herra. Kennis jak opanbarlika *medb* thesso mino neruarande opno brefue swa fore them æpther kunne komme som them nu æra mick *medb* wilia och beradho modhe medh erlikom och wælbornom manne Boo Jonsson drozsta ij Swerike atth hafua giordt jordha skipte och godza jnnan thessa matho som her æpter sigs: først att iak hannom^a och hans arfwom till æwerdelika ægho wplater Ampnö^b som ligger føre artan ørelandh och ett ørtughlandh jordh, *jtem* attha^c ørtughland jordh i Ekholme i sielfuom^d gardhenom ij Wekol sokn j Trøgdh, *jtem* i Luthingøø wether Stochollm ij Stockaby attha^e ørthugland jordh, *jtem* ij Hersaby fiorthan örislandh ok thå ørthuglandh jordh, *jtem* ij Stykkinge half syuende ørtughland. Ther nest thessin thorpin suasom først Gasahaga, *jtem* Kellinge, *jtem* Langängen^f, *jtem* Borhadall^g, *jtem* Hytlingawijk, *jtem* Gaghnasätir och Witheswich ij Wpsalla biscopzdöme. For thessin godzin som fornempde Boo Jonsson mich ather i rättha skipte ok minom arffwom wplatter suasom Metthelthweta sum ligger for tolf öris landh jordh medh^h themⁱ torpom ok landbom ther till liggia, *jtem* i Waxsla eett halftt marcklandh jordh, *jtem* i Solbergom sæx öris land jordh, *jtem* i Walista halff tredhia^j ørtughland^k jordh och ther sama stadz fem peninghzlandh jordh, *jtem* i Brenninge^l tre ørthugland^m jordh ij Tuetha sochnn i Önkbodhäredhⁿ, *jtem* i Hamnstom halfnionde ørtuglandh jord, *jtem* ij Skyrstom siw örislandh jordh, j Telghia sochnn ij samma hundare, *jtem* i Ramsta ällifwo ørtughland^o och^p i Enee eett örisland jordh j Gerna sochnn ij Önkbodhwndare^q ij Strängenäs biscopzdöme. Huilchen fornempde godz i Ampnöö^r i Ekholm ok i Lutingöö medh huuss, jordh, åker oc ængiom, skoghom och fiskewattnom, quarnom och quarnastathin, tomtom och tomptastadin, torpom ok torpastadom meder allom wtthwäghom, wmyordom ock tillaghom när och fierran, innan gardhe och wthan, jnnan watto ok törro, nämpdom och onämpdom, ængo wndan^s takno huatt nampne thet heltzt nämpnis kan, som thessom godzom af ålder tilligiatt hafwer ock nu tilhöra kan jak afhender mik och minom arfwom ock tilægner jak them | och hemoll gör them fornempda Boo Jonsson ock^t hans arfuom till euerderlika ægho, swå att han må them styra och rådha, wenda och sällia, skipta ok gifua, ok alla ledis skipa som honnom nyttast^u och bäst synis, ohindratt och oqualld af mick och minom arffuom, ok af huarie manne a mine wægna epher thenne^v dagh. Ware thet ok swå att them fornempda Boo Jonsson ella hans arffuom kunne thetta fornempde godzse allt samman ella nåkott af thy eet ella

flere, affgå medh landzlagom domom älla rett huilckeledis thet tyma kunne shå att jak gate honnom thet ey hemoldt giordt som Gud forbyudhe^x thå tilbiuder jack migh ok mina arfua them fornempda Boo Jonson ælla hans arfuom annatt sswå gott godz jnnan sua godho lägghi innan eenn fierdhadeell af eno åre jgen gifua epther thet honom thet afgangitt ware ther honnom^y thet lägghika låghe widher godhå troo ok sanindh. Och ther medh will jak ok skall medh minom arfuom them fornempda Boo Jonsson^z ock hans arfuom allan them skadha fulllelika och ganzslika wprettha ock wpfylla som han innan thesso taka kan efther sæghn tueggia godha manna å hanss [ok]^{aa} hans arfua wægna ok tueggia a mina ok mina arfua wægghna ther wy erom a forwarathe a badha sidhor^{ab} wthan allt arghett. Och gifuer jag heradzhöfdinganom i them hundarom godzin ij liggia fulla maktt och valdh medh thesso breffue them fornempda Boo Jonsson ælle hans^{ac} wisso wmbudhi thessin forskrefno godzinn att fastfara medh fastom ok allom skålom a retthom tingzdagh ock tingzstadh, huilchenn tyma han ther fasta a^{ad} bethis, till euerdelika eggho lika wijss jak sielfuer nher stadder^{ae} ware. Alla thessa forskrifna articulos ok huam thera serdelis wm sik lofuar jagh fornempde Birge Wlfzonn riddare medh minom arffuom them fornempda Boo Jonsson och hans arffuom fasta stadhuga och wbrutlika att halldha wider sanindh wthann arghth. | Thill huilchens breffs mehre wisso ok stadfestelze haffuer jak mith jndcighle her före hengdt. Och till wittnisbyrdt hafuer jagh bettz ärlika manna jncighle före thetta breff att^{af} henghia: herra Ärengisla Sonedsons järls, herra Karls^{ag} Wlfson aff Thoptom riddare och Wlf Jonssons suens huilche nher stadde och öfuer waro thesso jorda skipta ok godza.^{ah} Datum Arosiæ anno Domini Mccclxx nono, die beati Iacobi apostoli^{ai} in testimonium premissorum^{aj}.

^a Bokstaven a möjligen rättad från ett o. ^b Bokstaven p efter rättelse, troligen från g. Rättelsen även förtydligad över raden. ^c Rättat över raden från överstruket örha. ^d Bokstäverna siel rättat över raden från överstruket hul. ^e Bokstäverna tt efter rättelse. ^f Bokstaven ä efter rättelse. ^g Det andra a efter rättelse från e. ^h Finalt h skrivet som t. ⁱ Rättat från thetta. ^j Bokstaven e efter rättelse. ^k Bokstäverna rt efter rättelse. ^l Bokstäverna re efter rättelse. ^m Bokstäverna gl efter rättelse. ⁿ häredh swärläst, rättat över raden från överstruket hw. ^o Bokstäverna rt efter rättelse. ^p Föregås av utsuddat jordh. ^q Önkborder på raden, återstoden av ordet swärläst över raden och insignerat över d. ^r Bokstaven p efter rättelse från g (jfr not b ovan). Upprepat Ampnöö över raden. ^s Med ett vertikalt streck över bokstaven a, här tolkat som ett nasalstreck. ^t Bokstaven k rättad från h. ^u Bokstaven s efter rättelse. ^v Med överflödigt nasalstreck. ^x Bokstaven u över raden. ^y Med överflödigt förkortningstecken. ^z Med överflödigt son-abbreviatur.

^{aa} a ms. ^{ab} Bokstäverna sid efter rättelse. ^{ac} Bokstaven s efter rättelse. ^{ad} Föregås av ett raderat ord. ^{ae} Det andra d efter rättelse. ^{af} Tillagt i marginalen. ^{ag} Bokstaven l rättad, troligen från h. ^{ah} Härefter radutfyllande tecken. ^{ai} Bokstäverna li efter rättelse. ^{aj} Rättat från förkortad form.

10007

1379 efter 25 juli

(Stralsund)

Åldermannen Gotskalk stenhuggare och Didrik vamme Kalande garanterar rådmännen (i Stralsund) och lovar att hålla dem helt skadeslösa i fråga om allt återsänt arvegods efter den i Stockholm avlidne Johan van der Lippe. Arvet skulle där utkrävas av Herman van der Lippe och Vilike "Kunppyng" med stadens (Stralsunds) öppna garantibrev.

Notis – under sidrubriken "Anno lxxix^o circa Jacobj" – i Stralsunds Liber memorialis, fol. 33b, Stadtarchiv Stralsund. SDHK nr 11380.